

Giải pháp phát triển du lịch tỉnh Nghệ An giai đoạn 2020-2025

LÊ THỊ MỸ TÂM*
ĐẶNG THỊ THẢO**
BÀNH THỊ VŨ HẰNG***
NGUYỄN THỊ HỒNG NGỌC****
HỒ THỊ HẰNG*****

Nghệ An là một tỉnh giàu tiềm năng và thế mạnh trong phát triển ngành du lịch. Tuy nhiên, thời gian qua, ngành du lịch của Tỉnh chưa phát triển tương xứng với các thế mạnh vốn có. Vì vậy, qua nghiên cứu đánh giá thực trạng phát triển ngành du lịch tỉnh Nghệ An, nhóm tác giả đề xuất giải pháp mang tính đột phá và sáng tạo nhằm thúc đẩy mạnh mẽ sự phát triển du lịch tỉnh Nghệ An giai đoạn 2020-2025, đưa du lịch trở thành mũi nhọn kinh tế của Tỉnh.

THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN DU LỊCH TỈNH NGHỆ AN GIAI ĐOẠN 2015-2019

Cơ cấu đóng góp của ngành du lịch

Mức độ đóng góp của ngành dịch vụ trong cơ cấu GRDP của tỉnh Nghệ An ngày càng tăng. Theo Cục Thống kê tỉnh Nghệ An, năm 2015, khu vực dịch vụ chiếm 37,1% (chỉ đứng sau khu vực nông - lâm - thủy sản), thì riêng ngành du lịch chiếm 2,3%. Năm 2018, sự chuyển dịch cơ cấu nền kinh tế theo hướng công nghiệp hóa - hiện đại hóa đã làm thay đổi vị trí đóng góp của các khu vực trong cơ cấu GRDP của Tỉnh, trong đó đứng đầu là khu vực dịch vụ chiếm 44,03%, riêng ngành du lịch chiếm 3,8%. Đến năm 2019, khu vực dịch vụ tiếp tục đứng đầu với 48,43% trong GRDP, trong đó ngành du lịch chiếm 4,5% (UBND tỉnh Nghệ An, 2019).

Số lượng khách du lịch

Số lượt khách đến Nghệ An tăng dần qua các năm. Năm 2015, tỉnh Nghệ An đón khoảng 6 triệu lượt

khách du lịch, trong đó có 3,675 triệu lượt khách lưu trú. Đến năm 2016, do ảnh hưởng sự cố môi trường biển ở các tỉnh miền Trung, nên khách du lịch đến Nghệ An giảm mạnh xuống còn 4,362 triệu lượt. Các năm tiếp theo, lượng khách đến Nghệ An có sự phục hồi và đến năm 2019, Nghệ An đón 6,53 triệu lượt khách, trong đó có 4,7 triệu lượt khách lưu trú (Bảng 1).

Về cơ cấu nguồn khách, nhìn chung, khách du lịch đến với Nghệ An chủ yếu là khách nội địa, luôn chiếm trên 97% so với tổng lượng khách. Khách quốc tế đến Nghệ An cũng có xu hướng tăng đều qua các năm. Mặc dù vậy, khách du lịch quốc tế đến với Nghệ An còn chiếm tỷ lệ thấp trong cơ cấu nguồn khách, chưa có sự thay đổi vượt bậc trong giai đoạn 2015-2019, thường chỉ ở mức 2%-3%/năm. Như vậy, cơ cấu giữa du khách quốc tế và du khách nội địa đến Nghệ An có sự chênh lệch rõ nét.

Bên cạnh đó, độ dài ngày lưu trú của khách nội địa đến với Nghệ An chưa cao, dao động trong khoảng 1,2-1,5 ngày. Số lượng khách du lịch nội địa phần lớn vẫn là khách nội tỉnh có cự ly gần, mục đích chủ yếu là tham quan các lễ hội và các di tích lịch sử, nên ít sử dụng dịch vụ lưu trú; trong khi khách du lịch đi theo chương trình du lịch Bắc - Nam do các công ty du lịch tổ chức, thì chỉ tham quan các điểm

BẢNG 1: SỐ LƯỢNG KHÁCH DU LỊCH ĐẾN NGHỆ AN
GIAI ĐOẠN 2015-2019

Đơn vị: Nghìn lượt

Chỉ tiêu	2015	2016	2017	2018	2019
Tổng số khách	6.000	4.362	5.960	6.097	6.530
Quốc tế	65	72	109	128	145
Nội địa	5.935	4.290	5.851	5.969	6.385
Khách có lưu trú	3.675	3.220	3.850	4.290	4.700

Nguồn: Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Nghệ An

*, **, ***, ****, ***** , Trường Đại học Kinh tế Nghệ An

du lịch thuận tiện trên tuyến, còn lưu trú thì thường dịch chuyển sang địa phương khác trên cung đường hành trình.

Nguyên nhân là do hình ảnh thương hiệu du lịch Nghệ An chưa được định vị rõ nét trong tâm thức khách du lịch, đặc biệt là du khách quốc tế; sản phẩm du lịch chưa đặc sắc; chất lượng các dịch vụ còn thấp... Điều này đã ảnh hưởng một phần đến sức thu hút du khách, nhất là du khách quốc tế...

Doanh thu du lịch

Cùng với sự gia tăng về lượng khách, doanh thu du lịch của Nghệ An cũng đã đạt được mức tăng trưởng đáng ghi nhận. Theo Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Nghệ An, năm 2015, doanh thu du lịch của Tỉnh đạt 5.208 tỷ đồng, năm 2016 đạt 5.000 tỷ đồng, năm 2017 đạt 6.086 tỷ đồng. Đến năm 2019, doanh thu đạt 8.800 tỷ đồng, tăng 22% so với năm 2018. Trong giai đoạn 2015-2019, tốc độ tăng trưởng bình quân hàng năm đạt khoảng 28,2%.

Cơ sở lưu trú

Trong những năm qua, số cơ sở lưu trú ở Nghệ An tăng nhanh, thể hiện ở cả hai mặt số lượng và chất lượng. Cụ thể, theo Cục Thống kê tỉnh Nghệ An, năm 2015, Tỉnh có 245 cơ sở lưu trú với 15.678 phòng. Năm 2019, số cơ sở lưu trú tăng lên 839 cơ sở với 20.054 phòng (Bảng 2). Cùng với sự gia tăng về số lượng, chất lượng hệ thống khách sạn, nhà nghỉ cũng được Tỉnh chú trọng đầu tư phát triển. Đến năm 2019, toàn Tỉnh có 30 khách sạn đạt chuẩn từ 3 sao đến 5 sao.

Như vậy, số lượng và chất lượng khách sạn phục vụ du khách ngày càng tăng. Nghệ An đã có nhiều khách sạn chất lượng cao đáp ứng nhu cầu của du khách quốc tế và nội địa, tiêu biểu như: Sài Gòn - Kim Liên, Mường Thanh, Phương Đông, Vinpearl Cửa Hội... Các cơ sở lưu trú tại Tỉnh chủ yếu tập trung ở trung tâm du lịch thành phố Vinh và đô thị du lịch thị xã Cửa Lò. Tại đây, nhiều khách sạn được xây dựng với chất lượng cao nhằm đáp ứng nhu cầu của các đối tượng khách quốc tế sang trọng. Tuy nhiên, xét trên tổng thể, số lượng khách sạn 3 đến 5 sao vẫn chiếm tỷ lệ rất nhỏ, chỉ khoảng 3,57% tổng số khách sạn của cả Tỉnh.

Nguồn nhân lực du lịch

Những năm gần đây, nguồn nhân lực ngành du lịch và các cơ sở đào tạo du

BẢNG 2: SỐ LƯỢNG KHÁCH SẠN ĐƯỢC XẾP HẠNG NĂM 2019

Khách sạn	Số lượng	Số phòng
5 sao	3	406
4 sao	7	890
3 sao	20	2.458
Số khách sạn đạt chuẩn	150	6.849
Số khách sạn chưa xếp sao	659	8.451
Tổng	839	20.054

Nguồn: Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Nghệ An

lịch tỉnh Nghệ An được quan tâm đầu tư và phát triển khá mạnh. Theo Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Nghệ An, chỉ tính trong giai đoạn 2014-2019, số lượng lao động trực tiếp và gián tiếp làm việc trong lĩnh vực du lịch tăng bình quân 7%-8%/năm. Số lao động trẻ được đào tạo, bồi dưỡng về nghiệp vụ du lịch ngày càng tăng và chiếm tỷ trọng lớn (gần 50%); trong đó, lao động tại các cơ sở lưu trú du lịch chiếm 65%, tại nhà hàng chiếm 30%, còn lại là lễ hành, vận chuyển, các điểm tham quan, cơ sở đào tạo du lịch, đơn vị hành chính, sự nghiệp. Tính đến ngày 31/12/2019, nhân lực làm việc trong ngành du lịch của tỉnh Nghệ An đạt gần 15.000 người.

Hiện nay, trên địa bàn tỉnh Nghệ An có 08 cơ sở đào tạo về du lịch, trong đó có 04 trường đại học (Trường Đại học Vinh, Trường Đại học Công nghiệp Vinh, Trường Đại học Công nghệ Vạn Xuân, Trường Đại học Kinh tế Nghệ An), 03 trường cao đẳng (Trường Cao đẳng nghề Du lịch Thương mại Nghệ An, Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật, Trường Cao đẳng nghề Kinh tế - Kỹ thuật số 1), 01 trường trung cấp (Trường Trung cấp Kinh tế Kỹ thuật Hồng Lam) với gần 100 giảng viên tham gia giảng dạy tại các trường.

Thu hút đầu tư vào du lịch

Từ năm 2015 đến nay, du lịch Nghệ An đã đón nhận nhiều dự án đầu tư lớn. Trong đó, một số dự án đã hoàn thành, đưa vào hoạt động, như: Khu du lịch sinh thái Mường Thanh ở huyện Diễn Châu (950 tỷ đồng); khách sạn Mường Thanh ở thị xã Cửa Lò (459 tỷ đồng); Tổ hợp khách sạn Mường Thanh ở thị xã Hoàng Mai (383 tỷ đồng); Tổ hợp khách sạn, khu vui chơi giải trí và biệt thự nghỉ dưỡng Vinpearl Cửa Hội (900 tỷ đồng)... Một số dự án lớn cũng đang được đầu tư xây dựng hoặc đang hoàn thành thủ tục xây dựng, như: Khu resort Bắc đảo Lan Châu ở thị xã Cửa Lò (285 tỷ đồng); Khu du lịch, dịch vụ hỗn hợp và khu nghỉ dưỡng Cầu Cau ở huyện Thanh Chương (1.532 tỷ đồng); Tổ hợp đô thị và khách sạn Hà Nội - Kim Liên (720 tỷ đồng); Quần thể du lịch sinh thái, biệt thự nghỉ dưỡng, thể thao, vui chơi giải trí Lan Châu - Song Ngư (495 tỷ đồng)... Tỉnh Nghệ An cũng đã ký thỏa thuận đầu tư cho Dự án khách sạn 5 sao tiêu chuẩn quốc tế của Công ty Cổ phần Đầu tư châu Á - Thái Bình Dương; trao thông báo cho phép nghiên cứu, lập Quy hoạch Dự án khu biệt thự, khách sạn, du lịch sinh thái Bãi Lữ 2 tại huyện Nghi Lộc của Tập đoàn Tân Á Đại Thành.

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DU LỊCH NGHỆ AN ĐẾN NĂM 2025

Thứ nhất, tổ chức thực hiện quy hoạch du lịch. Để du lịch Nghệ An phát triển mạnh mẽ, cần bổ sung, điều chỉnh quy hoạch phát triển ngành du lịch theo hướng chuyên nghiệp, hiện đại, tương xứng với tiềm năng sẵn có của Tỉnh. UBND tỉnh Nghệ An cần phối hợp với các ban, ngành có liên quan tiến hành công tác quy hoạch tổng thể và quy hoạch chi tiết du lịch; xác định những yếu tố ảnh hưởng, các nguồn lực phục vụ cho sự phát triển du lịch; tiến hành định hướng chiến lược phát triển du lịch Nghệ An và điều chỉnh tổ chức không gian lãnh thổ du lịch với các cụm, điểm, tuyến du lịch, tạo ra các sản phẩm du lịch đặc thù.

Thứ hai, đẩy mạnh thu hút các nhà đầu tư chiến lược tham gia đầu tư phát triển các khu dịch vụ, du lịch phức hợp, khu vui chơi giải trí tổng hợp, khu du lịch nghỉ dưỡng, du lịch sinh thái, khách sạn cao cấp, trung tâm mua sắm...

Bản thân ngành du lịch Nghệ An cũng cần xây dựng được các dự án để tranh thủ nguồn vốn thông qua các chương trình của Nhà nước và quốc tế. Để thu hút được nguồn vốn lớn từ doanh nghiệp, cần khuyến khích thành lập các doanh nghiệp quy mô vừa và nhỏ, tạo điều kiện để doanh nghiệp kinh doanh hiệu quả; tăng cường công tác quảng cáo, giới thiệu tiềm năng thế mạnh của Tỉnh, có nhiều biện pháp khuyến khích các doanh nghiệp bỏ vốn vào đầu tư du lịch. Ngoài ra, cần tạo môi trường tài chính tin cậy, đa dạng hóa các hình thức để huy động vốn từ dân cư thông qua trái phiếu, vốn nhân rồi cho phát triển du lịch.

Thứ ba, phát triển các sản phẩm du lịch chủ đạo, như: du lịch nghỉ dưỡng biển, du lịch văn hóa lịch sử gắn với tâm linh, du lịch sinh thái gắn với văn hóa vùng đồng bào dân tộc và vùng nông thôn...; ưu tiên phát triển các sản phẩm du lịch có đẳng cấp chất lượng cao, du lịch nông nghiệp nông thôn, du lịch cộng đồng. Xây dựng các sản phẩm đặc thù mang thương hiệu Nghệ An dựa trên lợi thế nguồn tài nguyên du lịch tự nhiên và văn hóa có giá trị nổi bật.

Thứ tư, đẩy mạnh hoạt động xúc tiến quảng bá du lịch. Tỉnh cần phát triển, xây dựng nội dung tư liệu phong phú, hoàn thiện hơn cho trang web ngành du lịch. Đây sẽ là cổng thông tin cập nhật những tiềm năng, sự kiện và bước phát triển của du lịch Tỉnh đến

với nhà đầu tư, những người quan tâm đến sự phát triển du lịch Nghệ An. Việc quảng bá du lịch cũng cần phải được thực hiện đa dạng dưới nhiều hình thức khác nhau, như: xuất bản các ấn phẩm hàng năm với nhiều thứ tiếng, các tờ rơi, các chương trình khuyến mãi du lịch vào các dịp lễ lớn...

Mặt khác, Tỉnh cũng cần đẩy mạnh chương trình hợp tác phát triển thương mại - du lịch với các tỉnh trong khu vực Bắc Trung Bộ và cả nước. Các chương trình xúc tiến, quảng bá du lịch cũng cần được liên kết chặt chẽ với khu vực Bắc Trung Bộ và cả nước nhằm tạo ra các sản phẩm có tính vùng, quốc gia.

Thứ năm, đào tạo và phát triển nhân lực du lịch đảm bảo chất lượng, số lượng, cân đối về cơ cấu ngành nghề và trình độ đào tạo đáp ứng yêu cầu phát triển du lịch tỉnh Nghệ An. Phát triển mạng lưới cơ sở đào tạo về du lịch với cơ sở vật chất kỹ thuật, thiết bị giảng dạy đồng bộ, hiện đại; chuẩn hóa chất lượng giảng viên và chương trình đào tạo. Thu hút các chuyên gia giỏi, lao động có trình độ tay nghề cao từ bên ngoài, đặc biệt là của các địa phương nơi có ngành du lịch phát triển. Tiến hành đào tạo và đào tạo lại nguồn lao động trong ngành, nhằm nâng cao chất lượng chuyên môn, nghiệp vụ của đội ngũ lao động sẵn có. Mặt khác, tiến hành khai thác, đào tạo bồi dưỡng để có thể phát huy nguồn nhân lực tại chỗ, góp phần chia sẻ lợi ích du lịch cho cộng đồng dân cư địa phương.

Về phía các doanh nghiệp lữ hành, cần nâng cao năng lực cho đội ngũ hướng dẫn viên, tư vấn viên về kỹ năng mềm, kỹ năng ứng dụng công nghệ mới, kỹ năng giao tiếp và sử dụng ngoại ngữ trong hoạt động kinh doanh.

Ngoài ra, bản thân người lao động trong ngành du lịch cũng cần chủ động nâng cao ngoại ngữ, kỹ năng tay nghề, tinh thần liên kết gắn với các nhóm lao động đặc thù và lợi ích xã hội khác nhau. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. UBND tỉnh Nghệ An (2018). Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội năm 2018
2. UBND tỉnh Nghệ An (2019). Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội năm 2019
3. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Nghệ An (2017, 2019). Báo cáo kết quả hoạt động du lịch tỉnh Nghệ An các năm, từ 2017 đến 2019
4. Cục Thống kê tỉnh Nghệ An (2018, 2019). Niên giám Thống kê các năm 2017, 2018, Nxb Thống kê